

Saksa keele riigieksamit asendavate eksamite tulemuste lühianalüüs 2014

1. Ülevaade saksa keele riigieksamit asendavatest eksamitest

Saksa keele riigieksam on alates 2014. a asendatud *Goethe-Zertifikat* B1-taseme eksami, *Goethe-Zertifikat* B2-taseme eksami, Saksa II astme keelediplomi eksami (*Deutsches Sprachdiplom Stufe II*) ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamiga. Eksameid *Goethe-Zertifikat* B1 ja *Goethe-Zertifikat* B2 viib vastava lepingu alusel läbi Goethe Instituudi eksamikeskus Tallinna Kultuuriinstituut koostöös SA-ga Innove. Õpilased peavad registreeruma eksamile SA Innove kaudu, eksamil osalemise tasu maksab õpilase eest riik. Saksa II astme keelediplomi eksamiga saab saksa keele riigieksami asendada nende õpilaste puhul, kes õpivad koolis, millele Saksamaa Liitvabariigi Välismaise Koolivõrgu keskus on andnud vastava loa. Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamiga saab saksa keele riigieksami asendada Tallinna Saksa Gümnaasiumi (TSG) saksakeelse osakonna õpilaste puhul.

Võrreldes eelnevate aastatega, on olukord muutunud. Kui 2013. a said abiturientid veel sooritada saksa keele riigieksamit ja lisaks olid riigieksamina tunnustatud ka kõik eelpool nimetatud eksamid, siis 2014. a on riigieksam asendatud rahvusvaheliste eksamitega. Samuti arvutati eelmisel aastal Saksa II astme keelediplomi eksami ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksami tulemused ümber riigieksamipunktideks. Lisaks oli rahvusvaheliste eksamite sooritajatel võimalus juhul, kui nad oma eksamitulemusega rahul ei olnud, ikkagi veel sooritada riigieksam. Käesoleval aastal sellist võimalust enam ei olnud. Oluline muutus on ka selles, et alates 2014. a on võõrkeele eksam kohustuslik ning kooli lõpetamiseks piisab 1% õigetest vastustest. Sellest tulenevalt tulid eksamile ka õpilased, kelle vabatahtlik valik ei oleks olnud võõrkeele eksam ning kelle eesmärk oli lihtsalt kooli lõpetamiseks vajalik 1% kätte saada.

Vaadates gümnaasiumi lõpus saksa keele eksami sooritajate hulka, näeme väikest langust, kusjuures langus on palju väiksem, võrreldes enne 2013. aastat valitsenud tendentsiga. See jätab mulje, et võimalus valida erinevate eksamite vahel on huvi saksa keele eksami vastu tõstnud. Samas tuleb tähele panna, et alates 2014. a on võõrkeele eksam kohustuslik ja eksamile tulevad ka sellised õpilased, kes seda vabatahtlikult ei teeks.

Riigieksamit asendavate eksamite sooritajate hulgast 2013. a ja 2014. a annab ülevaate tabel 1.

Tabel 1. Riigieksami ja seda asendavate eksamite sooritajad 2013. a ja 2014. a

eksam	sooritajate hulk 2013	sooritajate hulk 2014
Keelediplomi eksam (DSD II)	81	102
Riigieksam	79	-----
Üldise Kõrgkooliküpsuse Eksam	23	22
<i>Goethe-Zertifikat B1</i>	21	56
<i>Goethe-Zertifikat B2</i>	18	24
KOKKU	222	204

Siinkohal toome ära ka ülevaate riigieksami sooritajate hulgast viimasel viiel aastal. Arvesse on võetud ka varasematel aastatel riigieksamina tunnustatud eksamid DSD II ja Üldise Kõrgkooliküpsuse Eksam.

Tabel 2. Saksa keele riigieksami eksaminandide koguhulk 2010–2014 a.

aasta	2010	2011	2012	2013	2014
eksaminandide hulk	381	272	235	222	204

2. Ülevaade riigieksamit asendavate eksamite tulemustest

2.1 Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksam

Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksami näol on tegemist sisuliselt emakeeleeksamiga, mille taset EN keeleoskustasemetega ei mõõdeta ja mille saksa keelt mitte emakeelena kõneleja suudab positiivselt sooritada vaid väga kõrge keeleoskustaseme korral. Ministri määruse 59 põhjal loetakse punktid vahemikus 1–4 vastavaks keeleoskustasemega B2 ja punktid vahemikus 5–15 vastavaks keeleoskustasemega C1. Keskmiselt said eksaminandil eksamil 7,77 punkti 15st võimalikust. 22st eksaminandist saavutas kolm õpilast taseme B2 ja 19 õpilast taseme C1.

2.2 Keelediplomi eksam (DSD II)

Keelediplomi eksam mõõdab keeleoskust üle kahe taseme – B2/C1. Eksam loetakse sooritatuks, kui kõigis osaoskustes on saavutatud vähemalt B2-tase. Eksami kogutulemuseks loetakse C1-tase juhul, kui kõik osaoskused on C1-tasemel, B2-tase juhul, kui kõik osaoskused on vähemalt B2-tasemel. Eksami edukas sooritamine tõendab, et eksaminandil on olemas Saksamaa kõrgkoolides õppimiseks vajalikud keeleteadmised.

Eksamil saavutasid B2-taseme 42 õpilast ja C1-taseme 45 õpilast. 15 õpilasel jäi tase saavutamata. Komistuskiviks olid produktiivsed osaoskused rääkimine ja kirjutamine, nimetatud osaoskustes jäi tase saavutamata vastavalt 8 ja 9 korral, sealjuures kahel korral mõlemas osaoskuses. Ka keskmised tulemused on nendes osaoskustes madalamad kui retseptiivsetes osaoskustes:

- Kuulamine 72,1%
- Lugemine 75,8%
- Rääkimine 59,5%
- Kirjutamine 60,7%

2.3 Goethe-Zertifikat B2

Goethe Instituudi välja töötatud eksam **Goethe-Zertifikat B2** mõõdab EN keeleoskustaset B2. Eksamil osales 24 õpilast, neist sooritas eksami ja saavutas B2-taseme 9 (eelmise aastal vastavalt 19 ja 18). Eksamil saadud tulemused sõnalise hinnangu vormis olid järgmised:

väga hea (<i>sehr gut</i>)	100–90 punkti	1 eksaminand;
hea (<i>gut</i>)	89,5–80 punkti	3 eksaminandi;
rahuldav (<i>befriedigend</i>)	79,5–70 punkti	4 eksaminandi;
piisav (<i>ausreichend</i>)	69,5–60 punkti	1 eksaminandi;
mittesooritatud (<i>nicht bestanden</i>)	59,5–0 punkti	16 eksaminandi.

Läbikukkujate osakaal sellel eksamil oli väga suur. Eksamile tulid ka sellised õpilased, kes ei olnud ligilähedaseltki tasemel B2. Nende eesmärgiks oli lihtsalt kooli lõpetamiseks vajalik 1% eksamitulemusest kätte saada ja arusaamatul põhjusel valisid nad eksamiks saksa keele eksami ja liiatigi raskema, B2-tasemel, mitte B1-tasemel eksami. Võimalik, et ei neil ega nende eksamivaliku juures olnud inimestel pole mingit ettekujutust keeleoskustasemetest.

Väga nõrku õpilasi oli eksamil umbes 25%. Ka väga nõrgad ja nõrgad õpilased said 20–50% maksimaalsest tulemusest, sest eksamil on juhuslikku õiget valikut võimaldavate valikvastustega ülesannete osakaal piisavalt suur. Samas on ka neid, kel jäi eksami edukast sooritusest puudu ainult punkt-paar või mõni lisatingimus täitmata (nt suulises osas vajalikud punktid saamata).

Eksami tulemuste keskmine osaoskustes oli madalam kui eelmise aasta eksamil. Sarnaselt eelmise aastaga on rääkimise tulemus võrreldes teiste osaoskustega väga kõrge. Rääkimise kõrge tulemuse põhjuste kohta võib vaid oletusi teha. Tõenäoliselt olid rääkimisülesanded antud valimile väga lihtsad.

Tabel 5. *Goethe-Zertifikat B2* osaoskuste keskmised sooritusprotsendid 2013. ja 2014. a

osaoskus	keskmine sooritusprotsent 2013	keskmine sooritusprotsent 2014
lugemine	76	55,67
kuulamine	76	62,67
kirjutamine	73,5	42,33
rääkimine	88,6	81,08

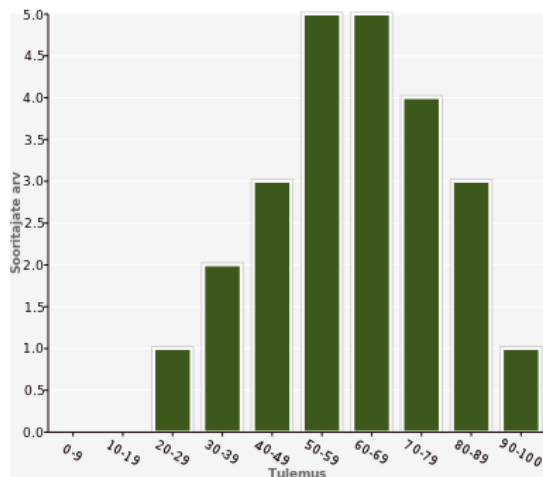
Eksamil *Goethe-Zertifikat B2* on maksimaalne tulemus 100 punkti, meie eksaminandide keskmine oli 60,4 punkti/protsenti (eelmisel aastal 82,8). Tulemuste jaotus on näha järgnevast tabelist.

Tabel 3. Tulemused eksamil *Goethe-Zertifikat B2*

Tulemus	Eksaminande	%
0-9	0	0
10-19	0	0
20-29	1	4,167
30-39	2	8,333
40-49	3	12,5
50-59	5	20,833
60-69	5	20,833
70-79	4	16,667

Tulemus	Eksaminande	%
80-89	3	12,5
90-100	1	4,167

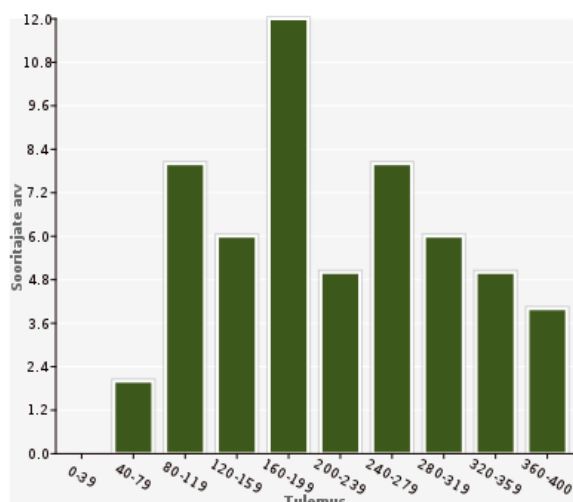
Tulemuste jaotust näitab ka järgnev graafik.

Graafik 2. Tulemuste jaotus eksamil *Goethe-Zertifikat B2*

2.4 Goethe-Zertifikat B1

Goethe Instituudi välja töötatud eksam **Goethe-Zertifikat B1** mõõdab EN keeleoskustaset B1. Eksamil *Goethe-Zertifikat B1* on mõned põhimõttelised erinevused, võrreldes eksamiga *Goethe-Zertifikat B2*. See on mooduleksam, kus iga mooduli (osaoskuse) eest on võimalik saada kuni 100 punkti ja kus eksami kogutulemust ei esitata. SA Innove luges kogutulemusena taseme B1 saavutatuks, kui antud tase oli saavutatud vähemalt kolmes moodulis. Kui liita tinglikult kõigi moodulite tulemused, siis meie eksaminandid said kõigi moodulite peale kokku keskmiselt 215 punkti, mis on 53,75% maksimaalsest tulemusest (eelmisel aastal 336,5 punkti, mis oli 84% maksimaalsest tulemusest). Minimaalselt saadi 70 punkti ja maksimaalne tulemus oli 388.

Graafik 3. Tulemuste jaotus eksamil *Goethe-Zertifikat B1*

Tulemus	Eksaminande	%
0-39	0	0
40-79	2	3,571
80-119	8	14,286
120-159	6	10,714
160-199	12	21,429
200-239	5	8,929
240-279	8	14,286
280-319	6	10,714
320-359	5	8,929
360-400	4	7,143

GI eksamil *Goethe-Zertifikat B1* osales 45 õpilast, eksamile ei ilmunud 7 õpilast. Need 7 õpilast moodustavad 15% eksaminandide koguhulgast ja ka nende eest maksis riik eksamil osalemise tasu, mis ei ole väike. Kindlasti on vaja tõsta õpilaste vastutustunnet eksami valimisel ja eksamile registreerumisel.

Kõigis moodulites saavutas B1-taseme 45st osalenud õpilasest 14 (eelmisel aastal vastavalt 25 ja 21). Kuus õpilast ei sooritanud ühte moodulit, kuus õpilast ei sooritanud kahte moodulit ja üksteist õpilast kukkus läbi kolmes moodulis, sooritades ainult ühe. Ülevaate sellest olukorrast annab tabel 4:

Tabel 4. Eksami moodulites B1-taseme saavutanud eksaminandide hulk

eksaminande kokku	4 moodulis B1-tase	3 moodulis B1-tase	2 moodulit B1-tase	1 moodulis B1-tase	0 moodulis B1-tase
45	14	6	6	11	8

Tabel 5 vaatlleb samu andmeid moodulite ehk osaoskuste põhiselt. Siin on näha, et kokkuvõttes on tasemepõhised tulemused osaoskustes küllaltki ühtlased.

Tabel 5. Erinevates osaoskustes taseme saavutanud eksaminandide hulk

osaoskus	tase saavutatud	tase mitte saavutatud
lugemine	24	38
kuulamine	26	36
kirjutamine	23	39
rääkimine	26	36

14st eksami sooritanust said 4 eksaminandi kõigis osaoskustes hea (80–89%) ja väga hea (90–100%) tulemuse, neist kolm olid kõigis neljas osaoskuses väga head. Nad oleksid kindlasti sooritanud edukalt ka B2-eksami. 12 eksaminandi said mõnes osaoskuses 0 punkti. Need osaoskused olid ettearvatavalt kirjutamine ja/või rääkimine. Kuuel juhul hinnati 0-ga mõlema produktiivse osaoskuse sooritust. Moodulite tulemuste keskmine on ebahütlasem kui eelmisel aastal, selgelt on näha nõrgem keskmine tulemus produktiivsetes osaoskustes.

Tabel 6. Eksami *Goethe-Zertifikat B1* moodulite keskmised sooritusprotsendid

moodul	keskmine sooritusprotsent 2013	keskmine sooritusprotsent 2014
lugemine	83,8 %	61
kuulamine	82,9 %	56,7
kirjutamine	84,6 %	47,8
rääkimine	85,2 %	51,4

Peale selle loeti riigieksam sooritatuks veel üheksal õpilasel, kes esitasid juba sooritatud rahvusvahelise eksami kohta vastava tunnistuse.

Kokkuvõte

2014. aastal oli gümnaasiumi lõpetajatel võimalik saksa keele riigieksam asendada nelja erineva rahvusvahelise eksamiga, lisaks võis esitada juba sooritatud eksami kohta tunnistuse. Erinevate eksamite tulemused olid väga erinevad. Keelediplomi II astme eksami ja Saksa

kõrgkooliküpsuse eksami tulemused olid kõrged, sest neid eksameid pääsevad sooritama vaid teatud tingimustele vastavate koolide õpilased. Eksamite *Goethe Zertifikat* B1 ja B2 tulemusi mõjutas asjaolu, et võõrkeele riigieksam on alates sellest õppeaastast kohustuslik ja eksami pidid sooritama ka väga madala keeleoskusega eksaminandid.